Memo

Voor	:	Regiobestuur
CC	:	Regioteam
Van	:	Programmateam
Datum	:	29 juni 2023
Onderwerp	:	Verzoek om uitstel einddatum projecten Regio Deal Zuidoost Friesland

Met dit memo verzoeken wij u uitstel te verlenen voor enkele projecten waarvan de afronding niet binnen de looptijd van de Regio Deal Zuidoost Friesland kan worden behaald.

Inleiding

De Regio Deal Zuidoost Friesland verloopt voorspoedig en is begonnen aan de afrondende fase. In deze fase worden de projecten uitgevoerd en afgerond. In de oorspronkelijk beoogde planning is de Regio Deal van start gegaan op 1 oktober 2020 en is afgesproken dat alle gelden moeten zijn besteed op 31 december 2023. Hierbij was ruimte overgelaten van 1 januari 2024 tot 1 oktober 2024 voor de afronding en de verslaglegging van de Regio Deal.

De Regio Deal Zuidoost Friesland bestaat uit twee pijlers en twee verbindende thema's. Met het Rijk hebben we afgesproken dat we de verbindende thema's onder de pijler veerkracht landschap verantwoorden. Daarmee hebben we de pijlers: 'Vitale Kernen' en 'Veerkrachtig Landschap'. Het doel van de pijler 'Vitale Kernen' is het vergroten van de leefbaarheid en de brede welvaart in de regio. Binnen de pijler 'Veerkrachtig Landschap' wordt gewerkt aan een meer robuust watersysteem, het versterken van de biodiversiteit en het verbeteren van de recreatiemogelijkheden. De onderstaande afbeeldingen schetsen een duidelijk beeld van de afronding van de Regio Deal per pijler (zie afbeelding 1 en 2).

In deze afrondende fase is onderzoek gedaan naar de vraag in hoeverre de afgesproken einddatum voor de besteding van de gelden (31 december 2023) haalbaar is voor de huidig lopende projecten. De inschatting is dat meerdere projecten meer tijd nodig hebben om het geld te kunnen besteden en daarmee de in de Regio Deal opgenomen resultaten te kunnen halen.

We onderscheiden de projecten op 3 punten:

1. Projecten die vóór 1 oktober 2024 kunnen worden afgerond;
2. Projecten die vóór 1 oktober 2025 kunnen worden afgerond;
3. Projecten met doorlopende gelden.

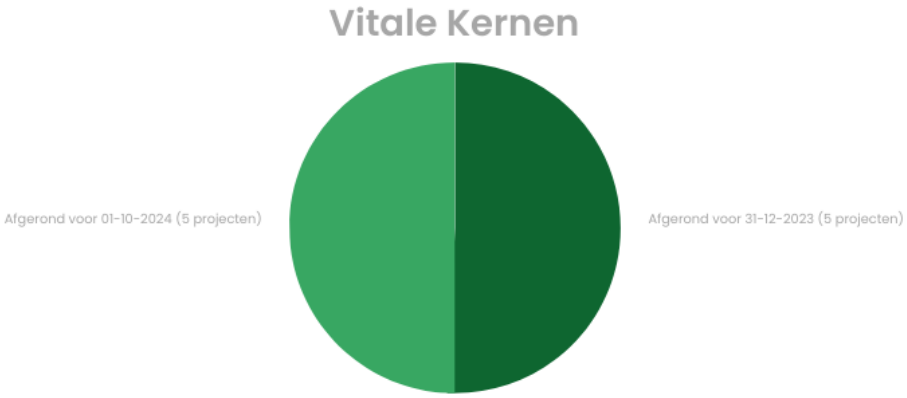

Afbeelding 1:
de pijler 'Vitale Kernen'.
Alle projecten zijn afgerond voor
1 oktober 2024

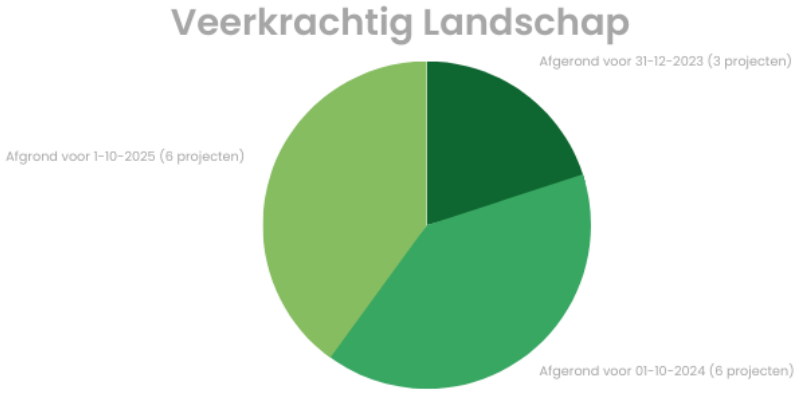

Afbeelding 2:
de pijler 'Veerkrachtig Landschap'.
Alle projecten zijn afgerond voor
1 oktober 2025

Met dit memo verzoeken wij u uitstel te verlenen aan projecten waarvan de gelden niet binnen de intern afgesproken tijd (1 oktober 2020- 31 december 2023) kunnen worden besteed. De door u vastgestelde datum van 31 december 2023 kan, met uw toestemming en zonder tussenkomst van het Rijk, worden verlengd tot 1 oktober 2024.

Daarnaast zien we dat een aantal projecten de einddatum van 1 oktober 2024 wegens legitieme redenen niet halen. Wij adviseren u voor deze projecten uitstel aan te vragen bij de ministeries van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Met een verzoek om uitstel wordt de looptijd van de Regio Deal verlengd met een jaar en is de einddatum van de Regio Deal 1 oktober 2025.

Het verlengen van de einddatum van de Regio Deal naar 1 oktober 2025 betekent dat de afronding van de Regio Deal plaatsvindt op 1 juni 2026. Het verlengen van de huidige Regio Deal betekent ook dat de overheadkosten zullen doorlopen.

Tot slot informeren wij u over het feit dat enkele projecten na 1 oktober 2024 nog gebruik maken van gelden die oorspronkelijk vanuit de huidige Regio Deal zijn gerealiseerd.

Projecten met uitstel tot 1 oktober 2024

Bestemming Wolvega
Bestemming Wolvega heeft als doel het versterken van sociale structuren en samenhang in Wolvega op een manier die recht doet aan de kracht van de lokale samenleving. Het project heeft een sterk participatief karakter waarbij inwoners op verschillende manier zijn bevraagd. Door verschillende redenen is het participatieve traject met inwoners pas in september 2022 van start gegaan. Circa 20% van de inwoners heeft daarop substantiële input geleverd, deze input is nu geanalyseerd. Vanaf juli 2023 begint de gezamenlijke uitwerking van de uitkomsten naar de eerste concrete plannen en worden de benodigde bestedingen inzichtelijk. Om goed recht te doen aan de intensieve participatie van dit project is het verzoek om het einde van het project uit te stellen tot oktober 2024.

Geweldig Gorredijk
Geweldig Gorredijk is een online participatieproject, waarbij de inwoners onder het motto "het dorp is aan zet", zelf mochten bepalen welke zaken zij graag zouden terugzien in de fysieke ruimte. De inschatting is dat de meeste projecten zullen worden afgerond. Het initiatief voor de bouw van het project ligt bij de inwoners van Gorredijk. Omdat het een participatieproject betreft, is het project in de beginfase behoorlijk omgegooid vanwege de destijds aanwezige Coronapandemie. Het project is snel omgezet naar een online participatieproject, desalniettemin heeft deze verandering tot enige vertraging geleid. Om de inwoners iets meer ruimte te geven wordt verzocht de einddatum uit te stellen naar 1 oktober 2024.

Dorpshart Akkrum/ Tjerkebleek Akkrum
Samen met het dorp heeft de gemeente Heerenveen een centrumvisie voor Akkrum ontwikkeld. Doel: het vitaal houden van de kern. Van aanpassingen in de openbare ruimte, stimuleren van het ondernemersklimaat en waterrecreatie, tot transformatie van functies. Zodanig, dat een aantrekkelijk leef-, werk- en woonklimaat gegarandeerd blijft. De verschillende bouwstenen voor de Centrumvisie zijn uitgewerkt. Al deze informatie is in meerdere brede dorpsbijeenkomsten met de ondernemers en inwoners van Akkrum gedeeld. De uitvoering is gestart, maar vanwege personele krapte en extra werkzaamheden van nutsbedrijven loopt de uitvoering uit tot in het voorjaar van 2024. Daarom wordt verzocht het project uit te stellen tot oktober 2024.

Jubbega
Samen met het dorp ontwikkelt de gemeente Heerenveen een centrumvisie voor Jubbega. Doel: het vitaal houden van de kern. Van kleine aanpassingen in de openbare ruimte, tot transformatie van functies. Zodanig, dat een aantrekkelijk leef-, werk- en woonklimaat gegarandeerd blijft. De centrumvisie voor Jubbega is inmiddels afgerond en vastgesteld door de raad. Samen met de inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden zijn de ambities en opgaven vertaald in een gezamenlijke strategie. Samen met de omgeving is geprioriteerd omdat er meer plannen zijn, dan beschikbare middelen. De opgaven en plannen bleken (veel) groter te zijn dan het beschikbare budget. De uitvoering is gestart, maar vanwege personele krapte en extra werkzaamheden van nutsbedrijven loopt de uitvoering uit tot in het voorjaar van 2024. Daarom wordt verzocht het project uit te stellen tot oktober 2024.

Zorgeconomie
Het programma 'Zorgeconomie' bestaat uit drie projecten: Bloeizones, Werkgelegenheid in de zorg en Ateliers Sociaal Domein. Binnen alle drie de projecten zijn samenwerkingen ontstaan tussen inwoners, overheid, ondernemers en onderwijs. De projecten binnen 'Zorgeconomie' zorgen voor verbinding in de dorpen en tussen samenwerkingspartners. Zij slaat de handen ineen om vanuit verschillende invalshoeken de zorg toegankelijk en beschikbaar te houden. Vele resultaten zijn al behaald volgens de resultatenlijn van gezond en veilig ouder worden. Door een kortstondig capaciteitstekort is het project iets vertraagd. Om de projecten voldoende te kunnen monitoren en inwoners en organisaties iets meer ruimte te geven wordt verzocht om uitstel tot 1 oktober 2024.

Drie gebiedsontwikkelingsprojecten: Gebiedsontwikkeling Koningsdiep, Gebiedsontwikkeling Âlde Feanen, Gebiedsontwikkeling Beekdal Linde
Voor deze drie gebiedsontwikkelingsprojecten is de inschatting dat de rijksgelden op 1 oktober 2024 zijn besteed. Gezien de aard van de projecten is er altijd het risico dat onder andere de weersomstandigheden voor vertraging zorgen, maar de inschatting is dat de einddatum van 1 oktober 2024 haalbaar is.

Water vasthouden bij droogte: regelbare stuwen en duikers

De zandgronden in het Zuidoosten van Fryslân liggen hoger dan de rest van de provincie. Dit betekent dat van nature het water afstroomt naar lagergelegen gebieden.

Juist om die reden zijn er vele kleine projecten die zorgen voor een stabiel waterpeil in de regio, ook in tijden van droogte. Wegens moeilijkheden met betrekking tot de levering van materialen, wegens capaciteitsgebrek en wegens Corona (verminderde participatie van inwoners), is het project iets vertraagd. Het project verzoekt om uitstel en verwacht al haar werkzaamheden vóór 1 oktober 2024 te hebben afgerond.

Regionaal leer- en kenniscentrum Bodem
Dit kenniscentrum ontwikkelt zich tot een regionaal kennisloket met een (inter)nationaal netwerk waar agrariërs, bedrijven, onderzoekers en studenten kennis opdoen en delen over de bodemgesteldheid, waterkwaliteit en biodiversiteit. Er zijn inmiddels 50 profielen aarde uit de bodem gestoken en er komt voor 31 december 2023 nog een aantal bij. In de bodemprofielen die inmiddels zijn geplaatst, loopt het eerste onderzoek. Na plaatsing van de overige profielen zal het onderzoek worden uitgebreid en kunnen er nieuwe verdienmodellen voor agrariërs worden uitgewerkt. Voor het uitwerken van deze verdienmodellen is meer tijd nodig en wordt uitstel aangevraagd naar 1 oktober 2024.

Uitvoeringsprogramma Landschap en Natuur
Dit project richt zich op het versterken van het kenmerkende landschap en de landschapstypen van Zuidoost Friesland. De inschatting is dat het project kwalitatief beter wordt afgerond wanneer de einddatum wordt verschoven naar 1 oktober 2024.

Projecten waarvoor uitstel moet worden aangevraagd bij het Rijk (einddatum wordt 1 oktober 2025

Integrale gebiedsontwikkeling Oostelijke Poort Friese Meren (OPFM)
Deze gebiedsontwikkeling stimuleert economische groei door land gebonden recreatie in de Friese Wouden en waterrecreatie op de Friese Meren op een alternatieve en duurzame wijze aan elkaar te verbinden. Daarnaast houdt dit project zich bezig met het versterken van de Friese watersportstructuur door een sterkere verbinding met Noordoost Friesland en Groningen. Het project bestaat uit twee sub projecten: Fietspad, Fietspont. Voor beide projecten wordt uitstel aangevraagd.

Fietspad
De reden van de vertraging van het fietspad is dat het aanleggen van het fietspad op enkele van de geplande locaties (onder andere bij een kering) stuit op onoverkomelijke ecologische bezwaren. Er wordt nu gezocht naar een mogelijk alternatieve invulling.

Water voor natuur en landbouw (Oldelamer/Nijelamer)
Tussen Wolvega en de Tjonger ligt het plangebied Oldelamer/Nijelamer. In dit gebied is een aantal extra kansen uitgewerkt om de waterhuishouding in het landelijke gebied te verbeteren voor zowel de natuur als de landbouw. Dit project heeft vertraging opgelopen in de Coronaperiode. In die periode was minder participatie op locatie mogelijk, waardoor werkzaamheden vertraging opliepen.

Voor ontheffing en vergunningen met betrekking tot de wet Natuurbescherming moet een vergunning worden aangevraagd via het Omgevingsloket en bij de betreffende gemeente waar de werkzaamheden worden uitgevoerd. Hier zit een beslistermijn op van 26 weken, waardoor het momentum voor dit project is verstreken. Het project kan namelijk alleen worden gestart buiten het broedseizoen.

De planning is dat het project in september en oktober van 2024 kan worden uitgevoerd in verband met het broedseizoen. De inschatting is dat het project vóór 1 oktober 2025 kan worden afgerond.

Samen doen geeft energie
Het project Samen doen geeft energie is een regionale samenwerking waarbij een toolbox voor gemeenten wordt ontwikkeld met instrumenten die kunnen helpen bij het realiseren van collectieve energieopslag, energiebesparing en het opwekken van energie. Alle lagen van de bevolking hebben te maken met de energietransitie en integrale participatie is onmisbaar voor het slagen van deze transitie. De energietransitie is voor 80% een sociale uitdaging, de techniek is er al of komt wel. Participatie - en het aanjagen daarvan - is derhalve al vanaf de start een kernthema binnen Samen doen geeft Energie.

Het project - dat inmiddels voorspoedig verloopt - heeft een trage start ondervonden, mede vanwege de Coronapandemie. Daarnaast is fase II enkele maanden later van start gegaan dan oorspronkelijk beoogd, de reden hiervoor is personele wisselingen.

Het project heeft recentelijk het kenniscentrum EnTranCe gevraagd om het deelproject 'Social fingerprints' te realiseren. 'Social fingerprints' is een onderzoek naar de sociale structuur in vijf dorpen of wijken, waarbij de mienskip betrokken wordt bij de energietransitie en waarbij deelonderzoeken worden uitgevoerd op technisch, economisch en juridisch vlak. De onderzoeken gaan binnenkort van start en de inschatting is dat meer tijd nodig is om de onderzoeken goed af te ronden, dit om afbreukrisico aan het draagvlak onder de gemeenschap te voorkomen.

Gezien het feit dat er gezocht wordt naar een alternatieve invulling voor het fietspad en omdat er nog uitdagingen liggen bij de verdere ontwikkeling van de fietspont is het realistisch om uitstel aan te vragen tot 1 oktober 2025.

Uitvoeringsprogramma recreatie en toerisme Zuidoost Friesland
Recreatie en toerisme zijn belangrijke sectoren in Zuidoost Friesland. Met dit project wordt een impuls gegeven aan de ontwikkeling van de toeristische sector. Ook wordt de marketing en de promotie van Zuidoost Friesland verstevigd. Daarnaast wordt gestuurd op bezoekersstromen, zodat de natuurkwaliteit behouden blijft en de impact van het toerisme positief bijdraagt aan slimme groei en brede welvaart. Voor de deelprojecten Vitale Logies, Sturen op Data, Locatie Management en Slimme Groei wordt uitstel aangevraagd. De projecten zijn afhankelijk van derden en van de cofinanciering en de agenda van de Provincie Fryslân. Op dit moment is nog niet bekend hoeveel

geld er bij de provincie beschikbaar is voor de cofinanciering, waardoor de projecten vertraging hebben opgelopen. Het verzoek is de einddatum uit te stellen naar 1 oktober 2025.

Fietspont-verbinding (onderdeel Oostelijke poort Friese meren)
Bij de realisatie van de fietspont is een jaar vertraging opgelopen ten opzichte van de oorspronkelijke planning, die uitging van realisatie fietspont per eind 2023. De reden van vertraging is dat de strategie voor de gehele integrale gebiedsontwikkeling rondom de fietsverbinding van Gaastereiland naar Opeinde en Oudega is herijkt. De achterliggende reden is dat er sprake was van wisselingen van grondposities in het werkgebied, zodat de oorspronkelijke plannen op grond van de oorspronkelijke strategie niet haalbaar zijn gebleken.

Projecten met doorlopende gelden

Versterken Zelfredzaamheid Dorpen (DOM's)
Met het Project Dorp Ontwikkelings Maatschappij (DOM's) worden kleine dorpskernen levendig en vitaal gehouden. DOM staat voor een toekomstbestendige dorpsontwikkeling waarbij kwaliteit van de ruimte en de sociale omgeving wordt gezien als een stimulans voor de leefbaarheid. Binnen dit project werken ondernemende inwoners samen met de overheid.

Het project DOM's is ondersteund en opgezet met gelden van de Regio Deal. De DOM's hebben een individuele looptijd van drie jaar, waarbij het laatste DOM-project met financiële steun van de Regio Deal wordt opgezet in november 2023. De opzet van deze laatste DOM valt binnen de looptijd van de Regio Deal, maar aangezien het project op zichzelf drie jaar nodig heeft valt de einddatum van enkele DOM's buiten de looptijd van de Regio Deal.

Voorgestelde planning

Van de in totaal 25 projecten die van start zijn gegaan op 1 oktober 2020, worden 8 projecten afgerond vóór 31 december 2023. Één project is voortijdig gestopt, er wordt op dit moment gekeken naar een alternatieve invulling van het project.

Met uw instemming wordt de einddatum voor het besteden van de gelden van 11 projecten verschoven naar 1 oktober 2024. Voor deze extra tijdsspanne behoeft geen uitstel aangevraagd te worden bij het Rijk.

Voor de 5 projecten die niet kunnen worden afgerond binnen de looptijd van de huidige Regio Deal adviseren wij u uitstel aan te vragen bij de ministeries van LNV en BZK. Door middel van het aanvragen van uitstel kunnen ook de laatste projecten zorgvuldig en kwalitatief goed worden afgerond. De einddatum voor het besteden van de gelden van de Regio Deal is dan 1 oktober 2025.

De inschatting is dat de Regio Deal dan in zijn geheel volledig is afgerond op 1 juni 2026. Het uitstellen van de einddatum heeft gevolgen voor de overheadkosten.